

Obsah

Úvod	6
1 Technická výchova a vzdělávání	9
1.1 Technická gramotnost.....	10
1.2 Technické myšlení.....	12
1.3 Technická tvořivost – technická kreativita	13
1.4 Cíle technického vzdělávání.....	17
1.5 Taxonomie vzdělávacích cílů.....	18
1.5.1 Cíle technického a přírodovědného vzdělávání z hlediska Bloomovy taxonomie	19
1.5.2 Technické a přírodovědné vzdělávání z hlediska taxonomie psychomotorických cílů.....	28
1.6 Předškolní technická výchova a vzdělávání	31
1.7 Technická výchova a vzdělávání na základní škole	34
1.7.1 Cíle technického vzdělávání na základní škole	36
1.7.2 Tematický okruh Konstrukční činnosti na 1. stupni základní školy	38
1.7.3 Tematický okruh Design a konstruování na 2. stupni základní školy	39
1.8 Přírodovědná výchova a vzdělávání na základní škole	40
1.8.1 Cíle přírodovědného vzdělávání	42
1.8.2 Fyzika na druhém stupni základní školy	44
2 Systém a systémový přístup	47
2.1 Model.....	52
2.2 Systémové pojetí edukačního procesu.....	54
2.3 Systémový přístup k rozvíjení technického a přírodovědného myšlení	56
3 Didaktické aspekty využívání stavebnic ve vyučování	59
3.1 Didaktické prostředky - učební pomůcky a jejich využití ve výuce technických předmětů.....	59
3.2 Technický a přírodovědný experiment	63
4 Stavebnice.....	67
4.1 Konstrukční stavebnice	68
4.1.1 Merkur.....	68
4.1.2 Lego	71
4.1.3 Fischertechnik.....	71

4.2	Elektrotechnické stavebnice.....	73
4.3	Programovatelné / robotické stavebnice	74
5	Současná situace ve vyučování tematických okruhů „Konstrukční činnosti“ a „Design a konstruování“ na základní škole	76
5.1	Postavení vzdělávací oblasti Člověk a svět práce ve vyučovacím procesu	77
5.2	Využívání konstrukčních stavebnic ve vyučování na základních školách	82
6	Přehled učiva fyziky aplikovaného v konstrukčních modelech	86
6.1	Kinematika.....	86
6.1.1	Pohyb hmotného bodu	86
6.1.2	Přímočarý pohyb	88
6.1.3	Kruhový pohyb	90
6.2	Dynamika	92
6.2.1	Síla a její působení na těleso	92
6.2.2	První Newtonův pohybový zákon – princip setrvačnosti.....	93
6.2.3	Druhý Newtonův pohybový zákon – zákon síly.....	93
6.2.4	Třetí Newtonův pohybový zákon – zákon akce a reakce.....	94
6.2.5	Zákon zachování hybnosti	95
6.2.6	Odporové síly	95
6.3	Tuhé těleso	96
6.3.1	Skládání sil.....	98
6.3.2	Rozklad sil.....	98
7	Konstrukční modely vybraných fyzikálních dějů a jevů	99
7.1	Působíště síly tuhého tělesa.....	99
7.2	Dvojitá páka – houpačka	102
7.3	Jednojitá páka – pracovní kolečko	106
7.4	Momentová deska	109
7.5	Převody jízdního kola	112
7.6	Kladka a kladkostroj.....	115
7.7	Zatížení pilířů mostu	119
7.8	Rozklad sil na konzoli	122
7.9	První Newtonův zákon – zákon setrvačnosti.....	125
7.10	Druhý Newtonův zákon – zákon síly	127
7.11	Třetí Newtonův zákon – zákon akce a reakce	130
7.12	Zákon zachování hybnosti	131

7.13 Tření	134
7.14 Dostředivá síla na kolotoči	137
7.15 Úhlová a obvodová dráha a rychlost.....	138
Závěr	142
Summary	144
Seznam literatury	145